

Trotse tienermoeders

Ilona

Alide, met vriend, moeder sinds haar 22ste en zwanger van haar tweede.

Zelfverzekerd kijken ze de camera in. De 79 moeders die Melanie Rijkers portretteerde voor haar boek *Puur*. De trotse vrouwen kregen piepjong kinderen en hebben niets te verbergen.

tekst MARIEKE MONDEN foto's MELANIE RIJKERS

Als je als twintiger zwanger wordt, moet het wel een ongelukje zijn. Alide uit Bos en Lommer kreeg haar eerste kind toen ze 22 was. De baby was gepland en zo welkom als wat, maar daar dacht de buitenwereld heel anders over. "Ik kreeg een *third-degree*-ondervraging als ik vertelde dat ik zwanger was," zegt de jonge moeder. "Ik vond het een goed plan om jong kinderen te krijgen, maar dat wordt door de grote massa niet zo gewaardeerd."

Jillanka uit Noord was negentien toen ze ondanks de pil zwanger werd. Kort na de geboorte van zoon Zion werd hij twee weken in het BovenIJ Ziekenhuis opgenomen. De kleinerende houding van artsen en verpleegkundigen maakte die periode voor de piepjonge moeder tot een heel nare periode: "Ze gaven mij echt het gevoel dat ik niets wist."

Een vrouw die voor haar dertigste kinderen krijgt, is tegenwoordig al een jonge moeder. Fotografe Melanie Rijkers portretteerde zwangere vrouwen, maar merkte in de loop der jaren dat haar klanten er niet jongeren op werden. Steeds vaker liepen ze tegen de veertig. Rijkers: "En die vrouwen zeggen allemaal; had ik die kinderen maar jonger gekregen. Ik snap het wel hoor, ik was ook 29 bij de eerste, wij hoorden immers al jaren dat we eerst carrière moesten maken."

Hoewel er ieder jaar tweeduizend tienermoeders bijkomen, dienden zich bij Rijkers nauwelijks jonge moeders aan voor een fotosessie. Niet gek als je beseft dat een mooi portret bij haar al gauw een paar honderd euro kost: "Maar ik ben nieuwsgierig, dus ik besloot ze te gaan zoeken."

Ze plaatste oproepen op websites, in fora en benaderde instanties voor tienermoeders. Het wereldje bleek klein, via internet spoorden jonge moeders elkaar aan bij Rijkers langs te gaan.

Na verloop van tijd belden hulpverleners zelfs of Rijkers nog een tienermoeder kon gebruiken: "De meiden kwamen helemaal trots terug. Eindelijk eens iemand die ze positief benaderde. De schellen vielen mij van de ogen."

Dat portretten en expositie moesten uitmonden in een ode aan de jonge moeder, stond voor Rijkers en haar modellen al snel vast: "Ze worden zo vaak terechtgewezen, terwijl ze zó trots en veerkrachtig zijn. Ze krijgen zo veel kritiek te verduren. Ik vind dat raar. Ze verdienen ons respect." Rijkers kan zich er echt over opwinden. "Ik zeg toch ook niet tegen een oudere moeder: moet jij dat nou wel doen met je oude eicellen?!"

Zeventien en zwanger, dat is pas écht jong. Raelle zat vanwege problemen thuis in een begeleidwo-

nenproject, maar raakte daar onverwacht zwanger. Ze keerde terug naar huis en verruilde haar plannen bij de landmacht voor een opleiding in de zorg. Inmiddels is ze 25, alleenstaand en moeder van drie kinderen. Ze heeft een eigen huis en werkt als onderwijsassistent op de school van haar oudste. Spijt van haar keuze de ongeplande baby te houden, heeft ze niet. "Natuurlijk gaat niet alles direct goed, maar van sommige dingen leer je." Dus toen ze van *Puur* hoorde, deed ze graag mee.

Jillanka, die met vriend en baby nog steeds bij haar moeder woont, geniet zó van haar inmiddels tweejarige zontje, dat ze een tweede nog

Ze vindt de oudere moeders in haar omgeving veel krampachtiger met het moederschap omgaan: "Ik ben niet zo van: ik ben de moeder en niemand anders kan voor mijn kinderen zorgen."

Rijkers somt net als Alide een hele rits voordelen op van jong moeder worden. Flexibiliteit, veerkracht, de (tiener)moeders staan al jong met twee voeten op de grond. "Bij veertig jaar ben je alweer uit de kleine kinderen, dat is met werk ontzettend handig."

Een kraamhulp verzekerde haar dat oudere moeders 'veel onzekerder' zijn. Rijkers vindt het ook wel iets zeggen dat er van al die vrouwen niet één een keizersnede heeft gehad. "Ze zijn kennelijk veel rekbaarder."

Jammer dat hun huid nog niet zo rekbaar is, waardoor de zwangerschapsstrepen zich veel meer manifesteren dan op slappe, oudere dameshuiden.

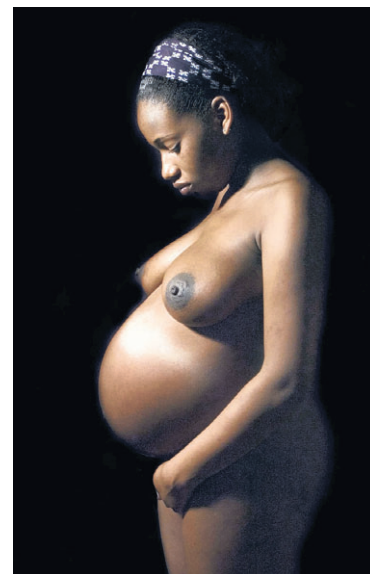
Denk niet dat Rijkers nu promoot dat alle meiden zich op hun zestien moeten laten bezwangeren. Bijna alle jonge moeders hebben geldzorgen. En de helft van alle vrouwen die voor de camera stond, werd aanvankelijk door de familie in de steek gelaten. Ze hebben bijna zonder uitzondering problemen om betaalbare kinderopvang en huisvesting te vinden.

Rijkers hoorde ook verschrikkelijke dingen: "Ze staan daar in hun blote nada niksie voor mij en dan krijg je toch een intieme relatie. Ze vertelden mij over loverboys, vriendjes die ze in de steek hadden gelaten, families die ze het huis uit zetten."

Zo fotografeerde ze een meisje met anorexia dat zwanger raakte van een jongen die ze leerde kennen op de psychiatrische afdeling van het ziekenhuis. Dankzij de zwangerschap ging ze weer eten, maar met haar zus heeft ze geen contact meer. "Dat verbreek ik als je geen abortus pleegt," had de zus al eerder gezegd. Gelukkig voor Rijkers zat er tussen de fotosessies tijd om de verhalen te laten betijen. In het boek zijn negen verhalen opgetekend, om een compleet beeld te geven van het leven van de moeders.

Het eerste exemplaar van *Puur* heeft Rijkers uitgereikt aan PvdA-Kamerlid Chantal Gillard. Zij inventariseert de problemen van tienermoeders. Ons land, zegt ze, is trots op het kleine aantal tienerzwangerschappen, maar dat beleid om jong moederschap te ontmoedigen heeft wel tot gevolg dat jonge moeders vaak met de nek worden aangekeken. "En dat terwijl er dus prima voorbeelden zijn van moeders die het heel goed doen. Het is niet allemaal kommer en kwel."

Gillard wil zorgen dat instanties vrouwen positiever benaderen. Ze weet bijvoorbeeld dat de tienermoe-

Elienne

even uitstelt: "Hij is zó leuk nu." Ze wilde de horeca in, maar verdient nu de kost als beleggingsadviseur bij een bank. Samen met haar vriend is ze op zoek naar een eigen huis. Ze snapt de sepsis over jonge moeders niet zo: "Kijk, als je dertien bent en zwanger denk ik ook: waar ben je mee bezig. Maar vanaf vijftien, zestien jaar maak je een heel bewuste keuze. Ik hou net zo veel van mijn kind als iedere andere ouder. En mijn leven stopt ook niet."

Alide is zwanger van de tweede. Ook zij woont nog bij haar moeder. Toen haar jongste vier maanden was, begon ze aan haar studie pedagogiek. Alide vindt het een fijne combi: "Als je werkt zit je van negen tot zes bij de baas, ik ben veel flexibeler."

'We hebben heel wat in ons mars, er zijn genoeg jonge moeders die niet dom zijn'